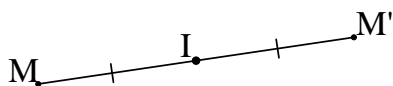

Công thức về phép đối xứng tâm

1. Lí thuyết

* Định nghĩa: Cho điểm I. Phép biến hình biến điểm I thành chính nó, biến mỗi điểm M khác I thành M' sao cho I là trung điểm của MM' được gọi là phép đối xứng tâm I.

Điểm I được gọi là tâm đối xứng.

Phép đối xứng tâm I thường được kí hiệu là $\mathcal{D}_I$.

Từ định nghĩa suy ra: $M' = \mathcal{D}_I(M) \Leftrightarrow \overrightarrow{IM'} + \overrightarrow{IM} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{IM'} = -\overrightarrow{IM}$.

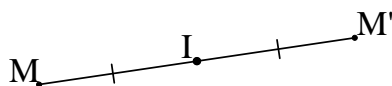
* Tính chất:

- Phép đối xứng tâm bảo toàn khoảng cách giữa hai điểm bất kì.
- Biến đường thẳng thành đường thẳng song song hoặc trùng với nó.
- Biến một vectơ thành 1 vectơ đối với nó.
- Biến tam giác thành tam giác bằng nó.
- Biến một góc thành một góc bằng nó.
- Biến đường tròn thành đường tròn có cùng bán kính.

2. Công thức

Trong hệ tọa độ Oxy, cho $I(a;b)$ và $M(x;y)$. Ta có: $\mathcal{D}_I(M) = M'(x'; y')$ có biểu

thức tọa độ:
$$\begin{cases} x' = 2a - x \\ y' = 2b - y \end{cases}$$

Với tâm đối xứng là gốc tọa độ $O(0; 0)$, ta có $M'(x'; y') = \mathcal{D}_O[M(x; y)]$ thì
$$\begin{cases} x' = -x \\ y' = -y \end{cases}$$

3. Ví dụ minh họa

Ví dụ 1: Cho điểm $A(-2;3)$, đường thẳng d: $x - 2y + 5 = 0$ và đường tròn (C): $(x - 1)^2 + (y + 2)^2 = 4$.

- Tìm ảnh của điểm A qua phép đối xứng tâm O.
- Tìm ảnh của đường thẳng d qua phép đối xứng tâm O.
- Tìm ảnh của đường tròn qua phép đối xứng tâm O.

Lời giải

a) Gọi A' là ảnh của A qua phép đối xứng tâm O

Ta có: $A' = \mathcal{D}_O(A)$ suy ra $A'(2; -3)$.

b) Gọi d' là ảnh của d qua phép đối xứng tâm O

Ta có: d' song song hoặc trùng với d . Phương trình d' có dạng: $x - 2y + c = 0$.

Lấy điểm $M(-5;0) \in d$. Gọi M' là ảnh của M qua phép đối xứng tâm O , khi đó $M' \in d'$.

$$M'(x', y') = D_O(M) \text{ nên } \begin{cases} x' = -x_M = 5 \\ y' = -y_M = 0 \end{cases}$$

$$M' \in d' \Rightarrow 5 - 2 \cdot 0 + c = 0 \Leftrightarrow c = -5.$$

Vậy phương trình đường thẳng d' là: $x - 2y - 5 = 0$.

c) Đường tròn (C) có tâm $I(1; -2)$ và bán kính $R = 2$.

Gọi (C') là ảnh của (C) qua phép đối xứng tâm O

Khi đó (C') có bán kính $R = 2$ và tâm I' là ảnh của I qua phép đối xứng tâm O .

$$\text{Ta có: } I'(x', y') = D_O(I) \text{ nên } \begin{cases} x' = -x_I = -1 \\ y' = -y_I = 2 \end{cases}. \text{ Suy ra } I'(-1; 2)$$

Vậy phương trình đường tròn (C') : $(x + 1)^2 + (y - 2)^2 = 4$.

Ví dụ 2: Cho điểm $I(3; -4)$ và đường thẳng $d: 5x + 2y - 3 = 0$. Viết phương trình d' là ảnh của d qua phép đối xứng tâm I .

Lời giải

Cách 1:

Vì d' là ảnh của d qua phép đối xứng tâm I

Nên d' song song hoặc trùng với d . Phương trình d' có dạng: $5x + 2y + c = 0$.

Lấy điểm $M(1; -1) \in d$. Gọi M' là ảnh của M qua phép đối xứng tâm I , khi đó $M' \in d'$.

$$D_I(M) = M'(x', y') \text{ có tọa độ là: } \begin{cases} x' = 2x_I - x_M \\ y' = 2y_I - y_M \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x' = 2 \cdot 3 - 1 = 5 \\ y' = 2 \cdot (-4) - (-1) = -7 \end{cases}$$

$$M' \in d' \Rightarrow 5 \cdot 5 + 2 \cdot (-7) + c = 0 \Leftrightarrow c = -11$$

Vậy phương trình đường thẳng d' : $5x + 2y - 11 = 0$.

Cách 2:

Lấy $M(x, y)$ bất kì thuộc d . Gọi M' là ảnh của M qua phép đối xứng tâm I , khi đó $M' \in d'$.

$$D_I(M) = M' \text{ có tọa độ: } \begin{cases} x' = 2 \cdot 3 - x \\ y' = 2 \cdot (-4) - y \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 6 - x' \\ y = -8 - y' \end{cases} \Leftrightarrow M(6 - x'; -8 - y')$$

Thay vào d ta được: $5(6 - x') + 2(-8 - y') - 3 = 0$

$$\Leftrightarrow -5x' - 2y' + 11 = 0 \Leftrightarrow 5x' + 2y' - 11 = 0$$

Vậy phương trình đường thẳng d' là: $5x + 2y - 11 = 0$.

4. Bài tập tự luyện

Câu 1. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho phép đối xứng tâm $O(0; 0)$ biến điểm $M(-3; 2)$ thành điểm M' có tọa độ là:

- A. $M'(-4; 2)$ B. $M'(2; -3)$ C. $M'(-2; 3)$ D. $M'(2; 3)$

Câu 2. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho đường thẳng $d: 3x - 2y - 1 = 0$. Ảnh của đường thẳng d qua phép đối xứng tâm O có phương trình là:

- A. $3x + 2y + 1 = 0$ B. $-3x + 2y - 1 = 0$
C. $3x + 2y - 1 = 0$ D. $3x - 2y - 1 = 0$

Câu 3. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, tìm phương trình đường tròn (C') là ảnh của đường tròn $(C): x^2 + y^2 = 1$ qua phép đối xứng tâm $I(1; 0)$.

- A. $(C'): (x - 2)^2 + y^2 = 1$ B. $(C'): (x + 2)^2 + y^2 = 1$
C. $(C'): x^2 + (y + 2)^2 = 1$ D. $(C'): x^2 + (y - 2)^2 = 1$

Đáp án 1B, 2B, 3A